

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

4. An si quis haberet voluntatem committendi omnia peccata venialia, peccaret mortaliter? Et an peccet mortaliter, qui apud se statuit nullum peccatum veniale vitare? Et an Religiosi, qui tenentur ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76432](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76432)

Et an mater grauida teneatur permittere se secari, ut factus baptizetur: Ex p. 3. tr. 5. & Misc. 1. Ref. 51.

Quamuis no §. 1. Gregorius de Valentia eximius Theologus Societatis Iesu tom. 2. disp. 3. quest. 4. punct. 6. post. 5. assert. ponit aliquos casus, in quibus putat quemlibet teneri exponere vitam propriam pro salute spirituali alterius. Primus casus est, si aliqui v. g. seducantur ab heretico concionatore, ita vt illi vincibiliter ignorent veritatem; atque adeo sint in peccato mortali, nec facile pateat aliis aditus ad eos recte informandos. Tunc si ij indocti alioqui sint, qui non videantur per se posse diiudicare veritatem, omnino censerī debent esse constituti in extrema necessitate spirituali. Quare si quis efficaciter possit subuenire illis, etiam cum discrimine propriae vite, id tenebitur facere ex charitate. Secundus casus est, si quis exerceat aliquem iniustum contractum, quem vincibiliter ignoret esse iniustum, nec sit ita intelligens, vt videatur per se cogniturus iniquitatem contractus, nec adit alius qui eum doceat; vt si omnes in aliquo loco probent talem contractum, &c. tunc censerī potest talis esse in extrema necessitate spirituali, quandoquidem est in peccato mortali propter vincibilem ignorantiam, vt suppono, nec potest ipse, moraliter loquendo, sibi consulere. Tertius casus est, si quispiam velit filiam prostituere, & tales sint circumstantia, vt, moraliter loquendo, videatur filia peritura spiritualiter, si prostituatur; tunc enim laborare extrema necessitate in spiritualibus censerī potest eiusmodi filia; itaque tenetur ei subuenire, qui potest etiam cum detrimento vite propriae. Haec omnia Valentia vbi supra.

2. Sed omnino in his casibus contrariam sententiam tenendam esse existimo cum Lorca in 2. 2. sect. 3. disp. 28. membr. 2. n. 3. 4. & Coninch v. de fide, disp. 25. dub. 7. n. 92. vsque ad n. 95. & quoad primum, & secundum casum, dico quod illa persona, vel laborant ignorantia vincibili, & sic non sunt in extrema necessitate, quia possunt se inuare, vel laborant ignorantia inuincibili, & tunc in errore existentes non peccant. Ex alio autem capite quis in primo casu ad hoc teneretur, quod exponit Coninch vbi supra n. 91. & 92.

3. Quoad tertium casum, illa filia etsi initio secundum quid in vita peccet, tamen absolute voluntarie id facit, vnde in hoc casu extrema necessitas non interuenit; non enim est talis scemina in periculo inuincibili prostitutionis, cum voluntarie resistere possit, sicut ait Lorca vbi supra. si adultera me admonente desisteret ab adulterio, non teneor admonere, si ab adultero occidendus sim: nam in tali casu adultera non indiget extreme.

4. Notandum est tamen hic obiter, quod aliquid quaerunt, an infans non baptizatus iam sit moriturus, teneatur quicumque potest, mortem subire si ab aliquo impediatur vt illum baptizet: Negatiue respondet Sotus de regendo secreto, membr. 2. q. 2. post 6. concl. quia necessitas illa paruuli ab extrinseco inducta est. Et hanc sententiam probabilem putat Emanuel Sa correctus a magistro Sacri Palatii ver. charitas, n. 4. vbi sic asserit. Infantem alioqui sine Baptismo moriturum teneris cum tuae vite periculo baptizare, secundum quosdam, quod alij probabiliter negant, nec enim cum tanto damno debetur ei tale officium, alioquin & mater grauida teneretur permittere se secari, vt factus baptizaretur, alias sine Baptismo moriturus esset, quod nemo docet. Ita Sa.

5. Sed contrariam opinionem docent Syluius in 2. 2. q. 26. art. 5. Suarez de fide disp. 9. sect. 1. n. 1. Lorca in 2. 2. disp. 28. membr. 2. num. 32. qui citat Azorium, Syluestrum, & Maiorem; idem etiam docent Tannerus in 2. 2. disp. 2. quest. 3. sub. 4. numer. 61. Coninch tract. de fide disp. 25. dub. 7. num. 88. & alij, non enim refert, vt asserit Tom. VIIII.

rebat Sotus, quod necessitas inducatur ab extrinseco, si verè extrema sit, vt est in nostro casu; immo quod plus est ab extrinseco, & violenter proueniens ab aliena malitia, tanto est maior necessitas.

RESOL. IV.

An si quis habens voluntatem committendi omnia peccata venialia, peccet mortaliter?

Et an peccet mortaliter, qui apud se statuit nullum peccatum veniale vitare?

Et an Religiosi, qui tenentur progredi in via perfectionis, peccent mortaliter, si nolint obseruare omnes Regulas, licet non obligent sub mortali?

Et si quis vult quotidie v. g. per integrum annum recitare semel salutationem Angelicam, ita vt singula salutationes sint adstricta singulis diebus, an peccet mortaliter, etiamsi nunquam illam recitet?

Idem est dicendum de voto elargiendi modicissimam elemosynam huic, vel illi pauperi pro libito elargientis; & secus vero si vni & determinato pauperi, quia haberet ius ad magnam quantitatem. Ex part. 3. tr. 6. & Misc. 2. Ref. 24.

§. 1. Affirmatiuam sententiam docet Sanch. in sum. tom. 1. lib. 1. cap. 5. n. 2. & alij, ac proinde peccat mortaliter, qui apud se statuit nullum veniale vitare. Probatur haec opinio. Primum qui vult se exponere proximo periculo peccati mortalis, peccat mortaliter, sed qui vult committere omnia peccata venialia vult se exponere proximo periculo peccati mortalis. Ergo peccat mortaliter. Vnde Sot. in 3. disp. 16. q. 2. art. 1. §. hic animaduertendum est, licet cum aliqua formidine, sic ait: Potest esse mortale contemnere omnia venialia, ratione imminentis periculi. Secundò probatur, quia Religiosus tenetur progredi in via perfectionis, & peccat mortaliter, si nolit obseruare omnes regulas, licet non obligent sub mortali. Ergo etiam tenetur sub mortali non velle omnia venialia. Et ideo Sylu. per. Religio 1. q. 12. asserit, in Religioso sancti Dominici esse mortale velle transgredi, omnia principalia statuta, quibus peruenitur ad perfectionem. Haec opinio propter haec argumenta est probabilis.

2. Sed negatiuam probabiliorē esse existo, quam nouissimè tuetur doctus Iacob. Granad. in p. 2. D. Thom. contr. 6. tract. 2. disp. 2. sect. 7. per totam. Et ratio est, quia committere omnia peccata venialia, etiamsi id foret possibile, non est peccatum mortale; nam eo ipso quod venialia sint, sunt leuis, & non mortalis offensa. Ergo non erit peccatum voluntas committendi omnia venialia. Probo consequentiam, quia malitia interni actus voluntatis desumitur ab obiecto, prout proponitur à ratione; sed obiectum huius internae voluntatis sunt omnia venialia, & nulla maior malitia proponitur à ratione praeter malitiam venialem. Ergo interna voluntas committendi omnia venialia, non potest esse culpa mortalis. Responiones verò ad argumenta affirmatiuae sententiae inuenies apud Granadum vbi supra n. 62. & 69.

3. Notandum est hic à fortiori ex supradictis, quod si quis voueat quotidie, verbi gratia, per integrum annum recitare semel salutationem Angelicam, ita vt singula salutationes sint adstricta singulis diebus, non peccat mortaliter, etiamsi nunquam illam recitet, imò etiamsi statuat in toto anni exordio nunquam illas salutationes dicere. Et idem dicendum est de voto elargiendi quotidie modicissimam elemosynam huic, vel illi pauperi pro libito elargientis; secus autem, si vni determinato pauperi, qui promissionem istam acceptasset, & consequenter haberet ius ad istam quantitatem, licet singulis diebus modica esset, & 2.

Sup. contemto in hoc §. in tom. 7. tr. 4. Ref. 19. §. penult. & in alii eius nos.

Sup. hoc in §. not. praeterit. & in to. 1. tr. 1. Ref. 71. §. ult. & in alii eius nos.

Sup. hoc supra in tr. 4. Ref. 10. 13. & 14.

Sup. hoc in ref. 2. not. praeteritae prope finem, & verbi Notandum est tamen in ref. 14. ex doct. trina §. 2.

Ita Granadus ubi *supr. sect. 6. m. 5 6.* qui citat Sanchez, Vasquez, Azorium, & alios.

RESOL. V.

An maledictio, seu alicuius mali imprecatio sit semper peccatum mortale? Ex p. 3. tr. 6. & Misc. 2. Ref. 13.

§. 1. **H**ic casus passim occurrit, & nimium Confessarios scrupulosos argit, ideo ponam hic verba Ioannis Azorij *tom. 3. lib. 13. cap. 10.* ubi sic ait. An maledictio sit peccatum mortale? Respondeo, ad hoc ut sit peccatum mortale requiritur, ut ipsa imprecatio mali sit ex animo. Secundò, ut sit ex plena deliberatione animi. Tertio, ut malum, quod imprecatur alteri, sit grave, quare si aliquid istorum desit, erit veniale tantum peccatum. Vnde non semper in mulierculis maledicentibus suis liberis, vel ancillis; vel in rusticis mulionibusque maledicentibus sibi, vel iuuentis alijve est peccatum mortale, quia frequenter ex ira quadam, vel ex depravata consuetudine maledicunt, non animo imprecantes malum. Item frequenter in his est imperfecta animi deliberatio: Item levis quadam negligentia, vel inconsideratio in maledicendo. Ita Azorius, & ego.

RESOL. VI.

An tritari de bono alterius, quia tibi proprium bonum diminuit sit peccatum mortale invidia ex genere suo? Et an avaritia, & vana gloria non sint semper peccata mortalia, nisi aliquando aliqua circumstantia vestiantur? Ex p. 3. tr. 6. & Misc. 2. Ref. 85.

§. 1. **A**ffirmatiùe respondet Coninch *de act. supernat. disp. 30. dub. 2. n. 20.* Valentia *tom. 3. disp. 3. q. 13. num. 2.* Suarez *de charitate. disp. 6. sect. 4. n. 4.* Reginald. *in praxi. tom. 2. lib. 7. n. 129.* & alij.

2. Verum Lorca *in 2. 2. D. Thom. 9. 36. in addit. ad art. 3.* affirmat (attendente Lectore) invidiam solum esse mortale, cum ita vehementer bono proximi invidet, ut ex illo affectu monearis ad iniuste remouendum proximi bonum, & vana gloria, qua non sunt peccata mortalia, nisi aliqua circumstantia mortali vestiantur. Et probari potest, quia dolere de bono proximi, quatenus tuum bonum diminuit, non est absolute de bono proximi dolere, sed dolere de illo, quatenus hunc effectum causet, & licet non causet media volitione iniuriosa, negari tamen non potest esse tibi molestum, & iniucundum, siquidem tollit opinionem, & honorem singularem antea te possessum. Ergo talis tristitia, & dolor non videtur ordinatus, ut peccatum mortale constituat. Adde, si doleas de bono alterius, quia inde proximus occasionem sumit te vexandi, non peccas, quia doles, præcipue de tuo incommodo. Ergo idem erit cum doles, quatenus ex se causat tibi incommodum; nam esse causam per se, vel per accidens parum videtur referre.

At his non obstantibus non est recedendum à prima sententia, quam etiam tuetur Villalobos *in sum. tom. 2. tr. 40. diff. 20. n. 1.*

RESOL. VII.

An si quis narravit alicui amico iniuriam sibi ab aliquo secreto illatam, ad leniendum dolorem peccet mortaliter?

Et an peccet mortaliter, si persona secreto graviter iniuriata non valens se à dolore cohibere in quarimonias

prorupit publicas, si iniurias infametur? Ex part. tr. 5. & Misc. 1. Ref. 32.

§. 1. **N**egatiùe respondeo, nimis enim durum est cogatur acceptas iniurias solum ferre, nec possit eas amoco communicare, non animo detrahendi, sed ad suam commoditatem, & ut eas leuius ferat. Ita Syluius *2. 2. D. Thom. 9. 62. art. 2. queritur 15.* Lessius *lib. 2. 2. dub. 12. n. 72.* Nauarra *lib. 2. cap. 4. n. 345.* Molina *tr. 4. disp. 29. n. 5.* Layman *in Theol. moral. lib. 3. sect. 1. tr. 1. 2. part. 2. c. 3. n. 6.* Tannerus *in 2. 2. D. Thom. disp. 4. lib. 3. dub. 7. n. 145.* & alij Doctores communiter. Sed plus addit Ioan. de la Cruz *in direct. confess. part. 3. q. 2. art. 2. dub. 3. concl. 1.* ubi sic asserit. Si persona secreto graviter iniuriata, non valens se à dolore cohibere, in quarimonias prorupit publicas, non illico de culpa mortali damnatur, si iniurias infametur; durum enim videtur sic afflictum animum cohibere, ne in quarimonias prorumpat, cum hoc naturalissimum sit. Ita ille, qui citat etiam pro hac sententia Ludouicum Lopez.

RESOL. VIII.

An aliquando licitum sit aperire literas alterius? Et an si quis literas ad se missas in publicum laceratas abiciat, possit alius sine peccato, collectis literarum fragmentis, legere?

Et in tali casu ille, qui literas legit, an teneatur non manifestare secretum aliquod in ipsis contentum, si in damnum alicuius cederet? Ex p. 3. tr. 6. & Misc. 2. Ref. 15.

§. 1. **R**espondeo affirmatiùe, etiam inuito eo ad quem mittuntur; puta si id fiat iure belli, in statæ defensionis contra inimicum infidias molentem, vel si Prælati paterfamilias, & c. suspicentur, aliquid mali patrandi in literis contineri, vel si Religionis statutum, aut consuetudo licentiam aperienti dicitur Regularium Prælati tribuatur. Vide Peirinum de *Regulis 1. q. 2. c. 3. §. 13. per totum.* & alios penes ipsum.

2. Sed difficultas est, quæ potest sæpius accedere, ut Venetiis testatur Syluester accidit, videlicet an si aliquis literas ad se missas, in publicum laceratas abiciat, possit quis sine peccato, collectis literarum fragmentis, eas legere? Negatiùe respondet Rebellius *part. 1. lib. 9. q. 7. n. 9.* Sed mihi placet opinio contraria, quam cum Archidiacono tener Syluester *verb. empirio. 9. 17.* ubi sic ait. Si quis literas in publicum locum obicit, legit, solum ut sciat, curiositas est, si ut sibi provident, commodique suis studeat, humana, non vitiosa prudentia est. Ita Syluester, quem citat, & sequitur Layman *in Theol. mor. lib. 3. sect. 5. tr. 3. part. 1. c. 4. n. 4.* ubi etiam bene aduertit ex charitate in tali casu eum, qui illas literas legit teneri non manifestare aliquod secretum in ipsis contentum, si in damnum alicuius cederet.

RESOL. IX.

An comedere carnes crudas animalium absque necessitate sit peccatum mortale? Ex p. 8. tr. 7. & Misc. Ref. 84.

§. 1. **A**ffirmatiùe respondet Azorius *part. 1. lib. 7. cap. 33. ques. 4.* ubi sic ait: Illa quoque, quæ in communem humanam vitam usum veniunt, non quouis modo circa peccatum comeduntur. Quis enim liberum à vitio & culpa putet illum hominem, qui absque vlla necessitatis causa, crudas & adhuc sanguine imbutas animantium carnes, canum, luporumve, aut corvorum more deuorat? Ita ille: cui adde Victorium *relect. ad temperam. n. 5.* & alios.

2. Sed secluso damno notabili salutis ego non cõde-